

ALEKSANDR FAYNBERG HAYOT YO'LI

To'xtasinova Farog'at Hasanboy qizi

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti ingliz tili

1-fakulteti 1-bosqich talabasi

Annotatsiya: Bu maqolada Aleksandr Faynberg hayoti va ijodi, yozgan ssenariylari, tarjimonlik faoliyati, she'riy to'plamlari haqida ma'lumot beriladi

Kalit so'zlar: Aleksandr Faynberg, she'riy to'plamlar, Botqin qabristoni, "Chig'ir", ssenariylar, she'rlar.

Aleksandr Arkadyevich 1939-yil 2-noyabrda Toshkent shahrida tavallud topgan. Ota-onasi tug'ilishidan ikki yil avval Novosibirskdan ko'chib kelgan. Yozuvchining otasi Arkadiy Lvovich Faynberg (1891–1971), asli Gatchinalik, texnologiya institutni tamomlagan va spirt zavodida bosh muhandis bo'lib ishlagan. Onasi Anastasiya Aleksandrovna (1904–yil), Moskvada tug'ilgan, xuddi spirt zavodida mashinist bo'lib ishlagan. Arkadiy yetti yillik maktabni tugatgach, Toshkent topografiya texnikumiga o'qishga kirgan. Kollejni tamomlagach, Tojikistonda harbiy xizmatni o'tagan. Keyin 1965-yilda Toshkent universitetini tugatib, filologiya fakultetining jurnalistika fakultetining sirtqi bo'limida tahsil olgan va talabalar gazetasida ishlagan. 1961-yilda Inna Glebovna Koval bilan turmush qurgan.

Aleksandr O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a'zosi va o'n beshta she'riy to'plam (jumladan, o'limidan so'ng nashr etilgan ikki jildlik asarning o'zi tuzgan) muallifi edi. She'rlari „Smena“, „Yoshlik“, „Yangi dunyo“, „Sharq yulduzi“, „Yangi Volga“ jurnallarida hamda xorijiy mamlakatlar: AQSh, Kanada, Isroilning davriy nashrlarida chop etilgan. U hayotining katta qismini ijodga bag'ishlaydi. Ko'plab filmlarga ssenariylar yozgan va ularni sahnalashtirishga hissasini qo'shgan. Faynberg 1965–1969-yillarda O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasida maslahatchi bo'lgan. „Etyud“ (1967), „Soniya“ (1969), „She'rlar“ (1977), „Olis ko'priklar“ (1978), „Ijobat“ (1982), „Qisqa to'lqin“ (1983), „Yoyma to'r“ (1984), „Erkin sonetlar“ (1990) va boshqa she'riy to'plamlar muallifi. Faynbergning she'riy ijodida o'tmish bilan hozirgi kun, G'arb bilan Sharq milliyligi va baynalmilalchiligi o'zaro tutashib, o'ziga xos badiiy olamni vujudga keltiradi. Faynbergning lirik qahramoni tarixiy-ijtimoiy silsilalar asrida o'zining insoniy mohiyatini to'la saqlab qolgan, o'zgaga mehr-shafqat va madad qo'lini uzatishga tayyor, yer kurrasida sodir bo'layotgan noxush voqea va hodisalardan iztirob chekuvchi insondir. She'riy ijodida rus va Yevropa shoirlarining eng yaxshi badiiy tajribalari namoyon bo'lgan. Sharq mumtoz she'riyati an'analari ham uning ijodiy uslubiga begona emas. U o'zbek va rus adabiyotida katta rol o'ynagan. Faynberg ijodining muhim qismini badiiy tarjima tashkil etadi. O'zbek

she'riyatini mukammal bilgan shoir Navoiy g'azallari, Erkin Vohidov, Abdulla Oripov, Omon Matjon va boshqa o'zbek shoirlarining she'r va dostonlarini rus tiliga tarjima qilgan. Faynberg ssenariysi asosida "O'zbekfilm" kinostudiyasida „Mening akam“, „Jazirama oftob tagida“, „Qandahorda toblanganlar“, „Tojikfilm“ kinostudiyasida esa „Jinoyatchi va oqlovchilar“ va boshqa filmlari suratga olingan. Faynberg ssenariysi asosida to'rtta to'liq metrajli badiiy film va 20 ga yaqin multfilmlar yaratilgan.

1999-yilda „Paxtakor“ futbol jamoasining avtohalokatda halok bo'lganining yigirma yilligi munosabati bilan uning ssenariysi bo'yicha „Osmondagi stadion“ filmi suratga olingan. Faynberg 1979-yilda „Paxtakor“ jamoasi haqida yozilgan qo'shig'i yangragan. „Paxtakor“ futbol jamoasida halok bo'lganlarning xotirasini bu film orqali abadiylashtirdi.

Faynberg bir necha yil davomida Toshkentda O'zbekiston yosh yozuvchilari seminariga rahbarlik qilgan. „Issiq quyosh ostidagi uy“ (1977, „O'zbekfilm“) filmining ssenariy muallifi.

2009-yil 14-oktabrda Toshkent shahrida vafot etgan. Toshkentdagi Botkin qabristonining bo'limiga dafn etilgan.

Arkadiy Rossiya va O'zbekiston xalqi adabiyoti va xalqlar totuvligiga qo'shgan hissasi uchun Rossiya prezidenti 2008-yilda Pushkin medali bilan taqdirlagan, 2004-yilda O'zbekiston xalq shoiri hamda 1999-yilda O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat xodimi unvonlari bilan taqdirlangan.

Xulosa: Aleksandr Faynberg iqtidorli va taniqli O'zbekiston xalq shoiri. Faynberg hayoti davomida o'zbek va rus madaniyatiga o'z ta'sirini o'tkaza oldi. Uning ismi butun o'zbek va rus shoirlari orasida o'zgarmasdir. Faynberg o'zbek xalqining qalbidan jo'y egallab, ularning mehrini qozongan shoirdir. O'zbekistondagi adabiyot ixlosmandlari Faynbergni yaxshi bilishadi va hurmat qilishadi. O'zbeklar uchun uning o'z Vataniga Vatanparvarligi bilan qadrlidir. Unga xotirasini abadiylashtirish uchun Adiblar xiyoboniga uning muhtasham haykali qad rosladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. <https://uz.m.wikipedia.org>
2. <https://arboblar.uz>
3. <https://conf.science box.uz>
4. <https://best publication>
5. <https://nauchniyimpuls>
6. Aleksandr Faynberg "An Attemp to Autobiography".
7. Nematova, N. . (2023). YUVENAL ADLIYA TUSHUNCHASI. Бюллетень педагогов нового Узбекистана, 1(11), 66–68. извлечено от <https://www.in-academy.uz/index.php/yopa/article/view/23492>